

Katolická církev v Československu 1945–1989

Stanislav Balík, Jiří Hanuš

Obsah

Úvodem	5
-------------------------	---

I. UDÁLOSTI – STRUKTURY – POSTOJE

Vztah státu a církve	15
Před rokem 1948	15
Poučnorová strategie	16
Izolace od Říma	18
Církevní šestka	20
Jednání biskupů se státem a jeho konec	21
Schismatická Katolická akce	23
Exkomunikační dekrety	24
Nové církevní zákony	26
Státní úřad pro věci církevní	29
Slib věrnosti republice	34
Číhošťský zázrak	35
Likvidace řeckokatolické církve	37
Rok 1950	39
Amnestie 1960	40
Jednání vlády s vatikánskými diplomaty do roku 1968	41
Obnova církve v důsledku II. vatikánského koncilu a Pražského jara	44
Obnova řeckokatolické církve	47
Vztahy státu a církve po roce 1968 – pokračování Ostpolitik	49
Hranice diecézí a nová církevní provincie	52
Proměna vztahů za Jana Pavla II.	53
Quidam episcopi	55
Velehrad	56
Druhá polovina osmdesátých let	58
Anežská pouť ke sv. Vítu a slovenské demonstrace, vyvrcholení	59

Biskupové	63
Čas obnovy – do roku 1949	63
Neveřejná a tajná biskupská svěcení	67
Nemlč, arcibiskupe!	71
Pastýřský list „v hodině velké zkoušky“	71
Čas destrukce – po roce 1949	76
Biskupský slib věrnosti	81
Kapitulní vikáři	83
Kauza Beran	89
Záblesk naděje – rok 1968	90
Biskupská úmrtí	92
Plody vatikánské Ostpolitik – problematický rok 1973	94
Biskupové pro pastorační krajanů v zahraničí	96
Tomášková proměna	96
S vatikánskou podporou	99
Desetiletí duchovní obnovy národa	101
Biskupská úmrtí a nová svěcení na konci osmdesátých let	102
Kardinál Tomášek a listopadové události 1989	106
Symbolická tečka	107
Veřejně a neveřejně vysvěcení biskupové v Československu 1945–1989	108
 Kněží	 111
Bohoslovecké fakulty a semináře	111
Politické procesy s kněžími	115
Babičtí mučedníci	119
Kněží v komunistickém režimu	122
EXKURS 1: Kněz-vězeň Oldřich Koutný	125
Kněží kolaborující	127
<i>Suspenze</i>	128
<i>Mírové hnutí katolického duchovenstva</i>	129
<i>Zformování Sdružení katolického duchovenstva Pacem in terris</i>	131
<i>Činnost SKD PIT</i>	134
<i>Likvidujeme vás, tleskejte!</i>	135

<i>Quidam episcopi</i>	137
<i>Agónie a zánik</i>	141
<i>Kritéria kolaborace</i>	145
EXKURS 2: Kněz-kolaborant Josef Plojhar	149
Řehole	153
Řeholníci	155
<i>Početní stavy v roce 1948</i>	155
<i>Začátky perzekuce</i>	156
<i>První řeholní monstrproces</i>	157
<i>Akce K – bartolomějská noc mužských klášterů</i>	158
<i>Centralizační a internační tábory, přeškolovací střediska</i>	161
<i>Milosrdní bratři</i>	167
<i>PTP</i>	167
<i>Procesy a věznění</i>	169
<i>Vývoj po roce 1968</i>	176
Řeholnice	177
<i>Akce Ř</i>	178
<i>Cesty k akci B</i>	180
<i>Soudní procesy a věznění</i>	182
<i>Posuny druhé poloviny padesátých let</i>	186
<i>Šedesátá léta</i>	188
<i>Pražské jaro</i>	189
<i>Normalizace</i>	190
Laici	193
Represe proti katolickým spolkům	194
Represe proti katolickým intelektuálům	196
Politické procesy se členy pravověrné Katolické akce	200
EXKURS 3: Katolický intelektuál Václav Vaško	203
Kauza „illegální“ Křesťanskodemokratická strana	206
Likvidace selského stavu	206
EXKURS 4: Sedlák Bohumil Černík	209
Represe proti věřícím	212

Církevní obřady spojené s životními mezníky	213
Účast na bohoslužbách	216
Výuka náboženství	218
Proměny (zánik?) politického katolicismu	220

II. KULTURNÍ ZMĚNY – MENTALITY – SPIRITUALITA

Katolicismus a změna mentalit po roce 1945	231
Charakteristika poválečného tříletí	231
Chápání poválečných změn v katolické publicistice	233
Obnova církevních struktur a charakter laických věřících	236
Doba „souboje idejí“	238
Tři proudy církevního života a jeho vnitřní diferenciacie	239
Oficiální, skrytá a exilová církev	239
Charakter rozdělení a příklady aktivit	242
Pavel Tigrid a <i>Svědectví</i>	244
EXKURS 1: Jan Čep – komunismus a křesťanství	246
Vybrané rysy spirituality české katolické církve	255
„Živá paměť“ českého katolicismu	256
Konzervatismus jako forma obrany	257
Strach jako převládající fenomén doby	258
Důraz na výrazné osobnosti a mentalita podzemí	259
Katolicismus jako kulturotvorný společenský prvek	261
Katolický samizdat a další aktivity normalizační doby	263
Ženská spiritualita	265
Rozdíly mezi českou a slovenskou církví	268
Proměny lidové zbožnosti	271
Protináboženská ideologie KSČ a vliv odsunu Němců z Československa	272
Spolková tradice a její životnost	275
Proměny poutí: od společenského charakteru k individuálnímu	276
Fenomén mariánských zjevení	278

DKO jako intelektuální hnutí zakotvené v tradicích	279
Liturgické reformy	281
Lidová zbožnost a lidová strana	282
Lidová zbožnost jako antropologická konstanta	283
Koncil v českých zemích	285
Podoba a formy přijetí koncilu v českých zemích	286
Oficiální instituce jako orgány koncilní obnovy	289
Pozitivní a negativní ohlasy na myšlenky koncilu	289
Nové chápání církve a jejích dějin	290
Dominik Pecka: integrující osobnost spojující staré a nové	292
Exilový přínos	294
Kladné hodnocení české humanistické tradice jako výsledek koncilních podnětů	296
Koncil v oficiálních textech a samizdatových teologických příručkách	297
Skromné, ale významné teologické výboje	300
Koncilní změny v oblasti sakrálního umění	303
EXKURS 2: Bonáventura Bouše – nepohodlný svědek víry a úpadku české církve	303
Nové zkušenosti českého katolicismu, paměť a dějiny	311
Celospolečenské zkušenosti z totalitního režimu	312
Vnucená optika minority a protinárodního organismu	313
Věznění: bohatě využitá „chyba“ režimu	314
Tři svědectví: nové kontakty, pomoc bližním, modlitba	315
Význam neustálého vzdělávání	318
Sdílená kultura napříč názorovým spektrem	319
Slabosti a selhání církve a její reprezentace	321
Církev po pádu komunismu: problémy a povaha sebereflexe	324
Poznámky	329
Literatura	369
Seznam vyobrazení	377
Jmenný rejstřík	387